

Aktuellt från Fjärrsyn

Nr 3 2015

"UTAN INTERN ACCEPTANS GÅR LUFTEN UR"

Sveriges energibolag är utåt överens – energitjänster och en digital kundrelation är ett måste. Men implementeringen går trögt. – Det är ett faktum att det inte går som på räls för branschen, säger Malin Karlsson, chef för energitjänster på Borlänge Energi.

Energitjänster ska få energibolagen att möta allt från europeiska klimatmål till kraven på en bättre kundupplevelse och ny affärsnytta. Men när invanda arbetsprocesser ska matchas med nya erbjudanden och affärsmodeller blir det en utmaning.

– Trots att stora energibolag försöker att ligga i tåten får vi det inte att lossna. Den interna acceptansen är en nyckelfaktor. Annars finns det risk att luften går ur, säger Malin Karlsson.

Pedagogik viktigare än teknik

I Fjärrsyns-projektet "Gröna IT-innovationer för fjärrvärme" är det tydligt att arbetet med digitala energitjänster påverkar alla led i organisationen. Projektresultat visar att det krävs samarbete och tvärkunskap mellan avdelningarna, vilket bekräftas av Malin Karlsson.

– Personalen måste förstå var bolaget är på väg. Acceptansen ska komma från ledningen och processas brett i organisationen. Jag är övertygad om att pedagogik i det här sammanhanget är viktigare än teknik för att få det att fungera, säger

Malin Karlsson och fortsätter:

– Avdelningarna på ett och samma energibolag ska inte ha affärsmodeller som motarbetar varandra. Exempelvis kan energitjänster utformas för att kapa effekttoppar genom att göra det lönsamt för kunden att spara energi när den är som dyrast och sämst för miljön. Återkopplar då ekonomiansvariga att intäktsbortfallet blir för stort arbetar vi utifrån olika kärnvärden och direktiv.

Måste vara ödmjuka

Hennes råd är att lägga tid på förarbetet och skriva en verksamhetsplan. Låta nyckelpersoner i organisationen vara med och resonera kring argumenten, men också våga sätta ner foten och besluta vad som ska göras och när det är dags att gå vidare.

– Vi har varken erfarenhet eller rätt kompetens i alla led. Vi behöver vara ödmjuka och inse att omställningen kommer att kräva sitt. Just nu genomgår energibolagen en intern innovationsprocess och det vi lär oss är större än ett erbjudande om en ny tjänst. Vi utvecklar en hel bransch, avslutar Malin Karlsson.

Tre viktiga steg

Energibolagen behöver förändras, men det är svårt att få med hela företaget på resan. Känns det igen? Projektet "Gröna IT-innovationer för fjärrvärme" visar hur tre konkreta steg kan förflytta bolagen framåt.

Sätt ner foten

Ledningen måste tydligt markera företagets kärnvärden. Säkerställ att bolagets personal drar åt samma håll. Finns resurser och viljan att medverka till energieffektivisering och minskad klimatpåverkan i samhället – försäkra er då om att alla ser vad ni gör. Såväl medarbetare som kunder.

Skrota stuprören

Samordna insatserna i företaget på både "korsen och tvärsen". Låt inte förändringar och utvecklingsinsatser bli överraskningar på bolaget. Det skapar förvirring och irritation.

Genom att involvera expertis från flera avdelningar kan energibolagen smartare paketera både energitjänster, erbjudanden och kundkommunikation. Sätt kunden, och kundens kund, när sådan finns, i fokus och se till dennes behov.

Lyft den digitala chefen

Fjärrvärmebolagen har kompetenta resurser för att hantera det interna IT-systemet. Nu är det dags att utveckla resurser för det externa IT-systemet. Den digitala chefen behöver ges position, då uppkopplingen till kunder och kunders undercentraler är en affärskritisk process. Det finns en stor affärspotential i den digitala relationen. Fjärrvärmebolagens egna uppskattningar visar på flera kostnadsbesparingar genom effektivare service och systemoptimering genom lastbalansstyrning.

”

Avdelningarna på ett och samma energibolag ska inte ha affärsmodeller som motarbetar varandra.

Malin Karlsson, Borlänge Energi

Nyfiken på fjärrvärmesamarbeten? Missa då inte Fjärrsynrapporten "Regionala fjärrvärmesamarbeten".

Den 3 november har Energiforsk höstkonferens. Se program: www.energiforsk.se Välkommen!

Vet du att...

EU presenterar en strategi för värme och kyla i vinter?

HANDBOK SKA LOCKA FLER INDUSTRIER TILL FJÄRRVÄRME

Allt fler industrier är intresserade av att använda fjärrvärme till sina processer. En ny handbok, som är framtagen i ett Fjärrsynprojekt, visar hur man bör gå tillväga när man vill öka fjärrvärmeanvändningen i sin produktion.

– Industriernas egna miljö- och hållbarhetsmål är en bidragande orsak till att vi nu ser ett ökat intresse hos denna kundgrupp att vilja ansluta sig till fjärrvärme, förklarar Jan Baldefors, ansvarig för systemeffektivisering på Svensk Fjärrvärme.

Forskningsprojektet, som letts av Karl-Mikael Steen på FVB, visar att det finns stora miljömässiga fördelar med att använda fjärrvärme i industriella processer. Primärenergianvändningen minskar och elproduktionen ökar i fjärrvärmebolagens system.

– Samtidigt vet vi många industrier fortfarande har små kunskaper om fjärrvärme och hur det kan fungera i deras process, säger Jan Baldefors och fortsätter:

– Handboken visar på ett konkret sätt vad fjärrvärme är, men innehåller också checklistor och praktiska tips, vilket gör den väldigt användbar.

Just att på ett handgripligt sätt demonstrera hur man kan ansluta sig till fjärrvärme samt vilka fördelarna är har varit målsättningen med handboken. Karl-Mikael Steen tror att just bättre kunskaper kan leda till ökad användning av fjärrvärme till industrin. Han pekar dessutom att på att fjärrvärmeleverantörerna behöver bli bättre på att tala om fördelarna för industrierna, som exempelvis positiva miljöeffekter och energibesparing.

Handboken ”Att använda värme i industriprocesser” finns att ladda ner utan kostnad på www.fjarrsyn.se

DANIEL HULT DISPUTERAR

Daniel Hult vid Handelshögskolan i Göteborg disputerar den 23 oktober med sin avhandling kring det reglerade fjärrvärmeavtalet.

Daniel Hult har under flera års tid forskat kring fjärrvärmelagen. Tanken med lagen var att den skulle skapa förtroende hos kunderna, men Daniel Hults forskning visar att den inte har utformats för att göra det jobbet.

Skapa förtroende

Lagen är framförallt så snårigt skriven att den inte ens är tydlig vad kunderna ska få större förtroende för – är det större förtroende till enskilda bolag eller ska kunderna få ökat förtroende för fjärrvärmens regelverk och lagar? Oavsett vilket av dessa syften lagen har varit avsett för så menar Daniel Hult att det blivit fel. Om man vill skapa större förtroende mellan energibolag och enskilda kunder är lagstiftning på detaljnivå ett dåligt alternativ eftersom det kan innebära att kunden litar på lagen men inte på energibolaget. Om syftet däremot är att öka förtroendet för lagen kan tuff lagstiftning vara rätt väg, men så är inte lagen uppbyggd anser Daniel Hult.

– Daniels avhandling betyder mycket för förståelsen av fjärrvärmelagen. Den

ger ett tydligt svar på frågan om vi kan förvänta oss att lagen ska ge de effekter som lagstiftaren uttryckt att den avser att lagen ska ge. Och svaret på den frågan är nej, om lagen tillämpas planerligt, säger Patrik Holmström, ansvarig för affärsutveckling på Svensk Fjärrvärme.

Ingen ändamålsenlig lag

Daniel Hult visar också att lagstiftaren utifrån sin avsikt med lagen har utformat den på ett paradoxalt genom att ha satt samman lagen både med komponenter som är gynnsamma och ogynnsamma ur förtroendeskapande synvinkel.

– Det huvudbudskap som Daniel levererar är med andra ord att fjärrvärmelagen inte är ändamålsenligt utformad. Mot den bakgrunden ger han också förslag på hur lagen skulle kunna ges en mer ändamålsenlig konstruktion, säger Patrik Holmström.

Daniel Hult forskning har finansierats av Fjärrsyn. Han disputerar den 23 oktober med avhandlingen ”Lagstiftningens ändamålsenlighet”.

Gröna nyheter!

I Fjärrsyns nya halvårsberättelse kan du läsa om resultat från en rad projekt. Bland annat om en ny metod för att miljövärdera egenproduktion av el och värme i byggnader.

Omslaget till halvårsberättelsen pryds av Erik Dotzauer, Jonas Gräslund och Jenny Gode. De har varit involverade i arbetet med att utveckla miljövärderingsmetoden.

Hittills har alla kilowattimmar värderats lika när man beräknar husets energiprestanda och från schablonmässiga värden. Den nya metoden gör det möjligt att miljövärde beräknas utifrån verkliga värden och olika produktionsformer. Det gör att alla energibärare får sitt miljövärde utifrån sin verkliga grunder, något som varit efterfrågat.

App, kurs och handbok

I halvårsberättelsen kan även läsa om villaägare som testat en app för fjärrvärme och vad deras erfarenheter är. Det finns också en artikel om att mindre kylmaskiner som får allt större intresse. Utomlands blir de allt vanligare och de används ofta med solvärme, men de kan också drivas med fjärrvärme, vilket forskarna i detta projekt har undersökt närmare.

I halvårsberättelsen berättar Ola Thorsson, affärsområdeschef på Kungälv Energi, om sina erfarenheter att ta till sig viktiga resultatet från forskningsprojektet Fjärrvärmens Affärsmodeller – i kursform.

Missa inte heller att läsa mer om Daniels Hults forskning och den nya handboken som ska få fler industrier att byta till fjärrvärme. Se korta artiklar i detta nyhetsbrev.

Halvårsberättelsen, både senaste numret och tidigare utgåvor, finner du på www.fjarrsyn.se

FORSKARE MÖTS KRING FJÄRRVÄRMENS UTMANINGAR

Den 25 november är Fjärrsyns forskare inbjudna till ett möte i Stockholm. På agendan står fjärrvärmens utmaningar och det framtida forskningsbehov inom området.

Inom Fjärrsyn pågår 29 projekt och samtliga forskare bakom dessa projekt är inbjudna till forskarmötet i november.

– Syftet är att få igång samtal om forskning; inte minst vilket behov av forskning och utveckling som behövs i fjärrvärmebranschen, förklarar Catarina Jäderberg, kommunikationschef på Energiforsk.

Frågan om fjärrvärmens utmaningar framöver och därmed behovet av forskning har tagits upp i flera olika forum den senaste tiden, bland annat på Svensk Fjärrvärmes rådsmöte i september. Råden består av personer från fjärrvärme-företagen som ser på frågan utifrån sina behov. Nu är det forskarnas tur att fundera över vad branschen behöver för ny kunskap.

Fjärrsyns nuvarande programperiod sträcker sig fram till 30 juni 2017 och att diskutera framtida forskningsbehov

är också ett sätt att förbereda sig för vad som händer när denna period är slut.

– Våra forskarmöten brukar ofta bli kreativa eftersom det handlar om forskare inom olika discipliner och institutioner som alla forskar inom fjärrvärme, vilket är ett förhållandevis smalt ämne.

– Dessa personer ägnar sig på heltid åt att fundera på fjärrvärmens utmaningar och vad som krävs för att göra fjärrvärmebranschen bättre rustad – dock oftast inom just sitt gebit. På forskarmötet får vi möjlighet att lyfta frågan och ägna tid åt viktiga framtidsutmaningar för fjärrvärmebranschen, berättar Catarina Jäderberg och avslutar:

– Men en stor del av mötet kommer att handla om kreativitet och idégenerering. Det ska vi göra tillsammans med psykologen Niklas Laninge som föreläser och ger verktyg som hjälper åhöraren att bli kreativ på beställning. Det ska bli spännande.

PERSONALFÖRÄNDRINGAR

I slutet av september skedde det ett par större personalförändringar inom Energiforsk. Magnus Olofsson avgick som VD och Karin Friberg är nu tillförordnad vd. Dessutom anställdes en ny kommunikatör.

Magnus Olofsson lämnade sin tjänst som VD för Energiforsk den 29 september. Han var tidigare VD på Elforsk och utsågs till VD för Energiforsk när verksamheten startade 1 januari 2015. Han var dessutom ansvarig för sammanslagningen av de fyra ingående forskningsdelarna, vars arbete började i mitten av förra året. Magnus Olofsson kommer att arbeta kvar på Energiforsk som senior rådgivare fram till 31 mars nästa år.

Energiforsk verksamhetschef, Karin Friberg, är utsedd till tillförordnad verkställande direktör för Energiforsk fram till dess att en ny VD har rekryterats. Karin Friberg anställdes i april i år och

ansvarar för de samlade administrativa och stödjande funktionerna i Energiforsk. Hon har sin bakgrund inom bland annat IT- och fastighetsbranschen där hon har arbetat med affärsutveckling, operativ ledning och verksamhetsutveckling.

Ytterligare en personalförändring har skett på Energiforsk. Den 28 september började Charlotte Axelsson som kommunikatör på Energiforsk. Hon ska bland annat ansvara för innehåll på webben och intranätet och stötta Energiforsks forskare i det kommunikativa arbetet. Charlotte Axelsson senaste uppdrag var inom VVS-branschen och acti-onsportvärlden.

Hallå där!

Åse Myringer, områdesansvarig för fjärrvärme, fjärrkyla och energianvändning på Energiforsk.

Fjärrsyn har nyligen avslutat en utlysning. Hur många ansökningar kom in?
Det kom 15 ansökningar.

Hur går bedömningsprocessen till?

Expertråden på Svensk Fjärrvärme, som består av företrädare från branschen, sätter ihop en lista med prioriteringar och rekommendationer till programrådet. Programrådet läser sedan igenom ansökningarna och bedömer relevans för programmet och akademisk höjd. Därefter gör de en total summering av vilka projekt som ska rekommenderas att starta. Slutligen fattar Energimyndigheten beslut om godkännande eller avslag.

Vad händer härnäst?

Till att börja med så ska vi nu gå igenom de femton ansökningarna för att se till att rätt expertråd bedömer rätt ansökan och sedan fördela ut ansökningarna till rådsmedlemmarna.

När kommer de nya projekten att kunna starta?

Eftersom det är en noggrann process att välja ut vilka projekt som ska finansieras är det rimligt att tro att projekten kan starta i januari 2016.

Blir det fler utlysning under denna programperiod?

Troligtvis inte, då de återstående forskningsmedlen antagligen kommer att användas till de projekt som ingår i den nyligen avslutade utlysningen.